

4. Перевалова Л. В., Кузьменко О. В., Григоренко Я. О. Обороздатність VS воєнна безпека держави: теоретико-правовий аспект. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2019. № 1. С. 7-13.

5. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

6. Про оборону України: Закон України від 06.012.1991 р. № 1932-XII. База даних «Законодавство України» – Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.

7. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

УДК 343.85

DOI: 10.31733/17-03-2023-312-313

Ксенія КОСЯЧЕНКО

доцент кафедри

цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ЗНАЧЕННЯ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному світі немає держави, що володіє бездоганною репутацією в галузі захисту прав людини. Безумовно позитивна динаміка стає реальністю завдяки ефективній національній політиці і розвитку міжнародного і регіонального співробітництва у цій сфері за дотримання принципів невтручання у внутрішні справи, суверенітету і територіальної недоторканності інших держав. Згідно із загальноприйнятою концепцією основні обов'язки щодо забезпечення умов для більш повної реалізації прав і свобод людини та їх гарантії покладаються в першу чергу на державу.

Як зазначає Є. Пожидаєв значення громадських організацій у суспільно-політичному житті України досить суперечливе. З одного боку, широким колом фахівців їхня роль визнана вельми важливою у формуванні сучасного громадянського суспільства в Україні, становленні демократії, захисті прав і свобод громадян. Громадські організації, як структурний елемент громадянського суспільства, тісно пов'язані і взаємообумовлені з політичною системою суспільства [1, с. 19].

Отже, не піддаючи сумніву практичне значення механізму реалізації кримінологічної діяльності неурядових організацій, як суб'єкта у сфері протидії злочинності, спробуємо з'ясувати його сучасний стан та перспективи подальшого вдосконалення зазначеного механізму.

В першу чергу необхідно визначити, що кримінологічна діяльність неурядових організацій повинна мати законодавче закріплення. Так, щодо законодавства, яке регулює діяльність неурядових організацій, то у ст. 36 Конституції України зазначено, що громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до політичних партій або громадських організацій. Усі об'єднання громадян рівні перед законом.

У ст. 37 Конституції України зазначено, що утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняються. Разом із тим, політичні партії та громадські організації не можуть мати

воєнізованих формувань.

Наступними елементами структури механізму реалізації кримінологічної політики неурядових організацій виступають діяльність суб'єктів, а також суб'єкти реалізації.

На думку В. Василенко, механізм формування та реалізації кримінологічної політики – це соціально обумовлена, взаємоузгоджена та нормативно визначена діяльність державних органів, установ і організацій щодо встановлення та впровадження комплексу політико-правових, соціально-економічних, законодавчих і урядових заходів (рішень), спрямованих на виявлення та усунення причин і умов вчинення злочинів, а також боротьбу зі злочинністю [2, с. 98].

Під механізмом реалізації кримінально-виконавчої політики необхідно розуміти – систему кримінально-виконавчих норм та відносин, суб'єктів та об'єктів застосування цих норм, що характеризує спрямованість, способи і засоби діяльності держави, громадських організацій і громадян у сфері виконання кримінальних покарань, підвищення ефективності цієї діяльності, забезпечення гарантій досягнення мети покарання.

Функціональними складовими цього механізму є: специфічний об'єкт впливу, суб'єкти та учасники механізму, засоби впливу, мета функціонування механізму.

Так, механізм реалізації кримінально-виконавчої політики як систему заходів та засобів, а також суб'єктів, відповідальних за втілення їх в життя, за допомогою яких забезпечується реалізація кримінально-виконавчих правовідносин з метою досягнення цілей та завдань кримінально-виконавчого законодавства.

Коваленко А. під час дослідження дійшов до висновку, що механізм реалізації кримінологічного забезпечення поліцейської діяльності є системою правових норм та відносин, суб'єктів та об'єктів використання даних норм, котра здійснює характеризування спрямованості, способів й засобів поліцейської діяльності стосовно всебічного забезпечення режиму законності, підвищення її ефективності, досягнення реальності та утворення гарантій досягнення мети органів Національної поліції України. Сутність його правового забезпечення полягає у встановленій державою системі правових норм та правовідносин, котрі характеризують напрями, форми, засоби, способи й організаційно-правовий інструментарій кримінологічної діяльності поліції стосовно її здійснення та забезпечення. Сутнісною основою даного механізму постає система органів поліції й організаційно-правових елементів, котрі її реалізують [3, с. 27].

Поряд із цим, Н. Сидоренко досліджуючи теоретико-прикладні засади кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства встановив, що необхідно розуміти під механізмом реалізації кримінологічної діяльності, а також від чого залежить її ефективність [4, с. 311].

Під механізмом реалізації кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства необхідно розуміти – систему взаємозалежної діяльності органів кримінального судочинства, покликаної з метою виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень, а також пошуку шляхів і засобів попередження вчинення нових кримінальних правопорушень.

Зазначене вище свідчить про те, що визначення кримінологічної діяльності залежить насамперед від характеристики та особливостей самого суб'єкта здійснення кримінологічної діяльності. Що в свою чергу впливає на визначення і самого механізму кримінологічної діяльності.

Отже, під механізмом реалізації кримінологічної діяльності неурядових організацій нами пропонується розуміти – сукупність нормативно-правових актів та відносин взаємозалежної системи суб'єктів кримінологічної діяльності (з однієї сторони суб'єкти кримінологічної діяльності можуть виступати будь-якої форми власності, а з іншої обов'язково об'єднання або організацій недержавної форми власності), що спрямовані на виявлення причин та умов, а також попередження злочинної діяльності.

1. Пожидаєв Є. О. Неурядові організації у суспільно-політичному житті України: межі участі та пріоритети діяльності. Стратегічні пріоритети. 2007. № 4 (5). С. 19-26.

2. Василенко В. В. Кримінологічна політика України: монографія. К.: НАВС, 2020. 434 с.

3. Коваленко А. В. Теоретико-прикладні засади кримінологічного забезпечення поліцейської діяльності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Дніпро: ДДУВС, 2020. 36 с.

4. Сидоренко Н. С. Механізм реалізації кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства. Юридична наука. 2020. № 8 (110). С. 305-313.